

der har gjort sig gjældende med Hensyn til de kirkelige Sagens Ordning, og som, for at nævne et Spørgsmaal, der er forekommet hos os i min Levetid, har vist sig i de evige og frugtesløse Bestræbelser for at tilveiebringe endog de allerringeste Rettelser og Forbedringer i Ritualet. Retten til at befatte sig med Kirkens indre Lovgivning har ikke været i de rette Hænder hos summus episcopus, og den er ikke i de rette Hænder hos den verbøslige Rigsdag. Men naar jeg altsaa maa paastaae to Ting, nemlig at den rette indre Berettigelse, vel at mærke, saasnart der er Tale om Kirkens indre Anliggender, ikke findes hos Rigsdagen, og at den omtalte Ret paa den anden Side, saalænge der ikke er tilveiebragt noget andet forfatningsmæssigt Organ for Kirken, der har baade den ydre og den indre Berettigelse, maa udøves af Rigsdagen, saa troer jeg, at det er en billig Fordring, naar jeg siger, at denne Ret kun skal udøves, hvor der kan paavises en uafviselig og paatrængende Nødvendighed derfor. Hvor dette er Tilfældet, der maae vi, selv med Tølelsen af, at det ikke med Rette tilkommer os, dog gribe ind, thi eetsteds maa dog Myndigheden til at gjøre dette være; men udover dette skulle vi heller ikke gaae.

Dette er altsaa det Spørgsmaal, der paatrænger sig i nærværende Sag: „Er der paavist nogen uafviselig og paatrængende Nødvendighed for at ordne den nu?“ Her er jeg da i det heldige Tilfælde, at jeg, for at besvare det, ikke behøver at indlade mig paa Realiteten af Sagen, at jeg altsaa ikke behøver at følge den ærede sidste Tale eller at forsøge den af ham anstillede Betragtningsskælle videre i de mange Retninger, hvori den kunde føres, og hvortil der jo ogsaa offentlig er fremkommet Veiledning nok, selv for dem, der ikke kunne finde paa det af sig selv. Thi, uden at indlade mig paa Realiteten, troer jeg, at det vil være mig meget let at bevise, at en saadan uafviselig og paatrængende Nødvendighed til nu at afgjøre dette Spørgsmaal ikke foreligger, og at det altsaa vil være det Rigtigste at sthyde det fra sig. Jeg skal i saa Henseende først og fremmest henvise til Sagens Historie. Jeg ønsker ikke at fordybe mig i Ting, der have

tilbraget sig tidligere, men det er dog umuligt, naar man kaldes til at overveie, hvorledes man skal bøde paa Virkningen af visse Aarsager, da at lade være at gaae tilbage til at undersøge disse Aarsager; desuden indeholde jo selve Lovforslagets Motiver endog paa to Steder en directe Henviisning til den. Jeg kan imidlertid fatte mig om Sagens Historie saameget simplere og kortere, som jeg tør forudsætte, at Alt dette, der er foregaaet for vore Dine, tildeels i vor egen Sal, ogsaa vil være Alle nærværende. Det vil erindres, at den første Oprindelse til denne Sag var, at nogle Ytringer af en enkelt Rigsdagsmand vakte Anstød — hvori jeg maaste ogsaa kan være enig —, men da man naturligviis ikke kunde sjerne ham fra Rigsdagen, greb man til at sjerne ham fra Kirken, og det uagtet disse Ytringer aldeles ikke vedrørte noget kirkeligt Spørgsmaal, og uagtet det fuldstændigt var in confesso, at han i alle Maader havde virket syldbestjørende i Kirken. Naar jeg alt dengang i meget stærke Udtryk udtalte min Misbilligelse heraf ligeoverfor den Kirke- og Underviisningsminister, under hvis Ansvarlighed det var steet, da var det ikke blot, fordi min logiske Sands og min Retfærdighedssjæle sølte sig krænkede derved, men det var tillige, fordi det var meget let at forudsæe, at, naar det gjorde den Virkning paa mig, maatte det gjøre en ganske anden Virkning paa den Menighed, som hjerteligt og inderligt havde sluttet sig til Hien Præst, og som ikke kunde forstaae, at dette Baand skulde sønderrives paa Grund af reent politiske Spørgsmaal, hvilket altsaa nødvendigviis maatte føre til, at den gjorde de yderste Anstrengelser for at bevare dette Baand. Dette er Oprindelsen til nærværende Lovforslag; og hvis de Herrer ville gjøre sig det rigtigt klart, i hvilken Grad det er enten reent personligt eller reent politisk, vil jeg blot bede Dem betænke, hvad det maatte være blevet for en afvigende Betjendelse, der — hvis der, hvad der dengang tilshneladende stod temmelig nær for Øren, var steet en virkelig Udtrædelse af Folkekirken — skulde have afgivet Grundlaget for den nye, udtrædende Menighed. Grundlaget maatte enten være blevet en Troesbekjendelse,